

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2

ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE NAKHON
CHAI SI GROUP UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE 2

กาญจนา คล้าวิลัย

Kanchana Komvilai

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร

Educational Administration Branch Education Faculty Bangkokthonburi University

6633100217@bkkthon.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 และ (2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ตามการประเมินของครู จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากร คือ ครูในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 จำนวน 128 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 จำนวน 97 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน และสุ่มโดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยคือแบบสอบถามชนิดประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบสองกลุ่มเป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัยพบว่า (1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ (2) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ตามการประเมินของครู พบว่าเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มมณฑลนครชัยศรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2

ABSTRACT

The objectives of this research were: to study academic leadership of school administrators in the Nakhon Chai Si Group under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 2; and (2) to compare academic leadership of school administrators according to teachers' assessment classified by educational level and working experience.

This research was a survey research. The population consists of 128 teachers in the Nakhon Chai Si Group under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 2. Sample group used in this research was 97 teachers in the Nakhon Chai Si Group under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 2. The sample size was determined by Krejcie and Morgan tables and obtained by proportional stratified random sampling technique. The instrument was a five-point level rating scale questionnaire. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, Standard Deviation and hypothesis tested by independent t-test.

Major findings were: (1) academic leadership of school administrators in the Nakhon Chai Si Group under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 2 in the overall was at the highest level; and (2) comparison of academic leadership of school administrators according to teachers' assessment classified by educational level in the overall was different at .05 statistical significance however, when classified by working experience in the overall was not different.

Keywords: Academic Leadership, School Administrators, Nakhon Chai Si Group, Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 2

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าของประเทศขึ้นอยู่กับทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพสามารถตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องเริ่มมาจากการพัฒนาคนเสียก่อน การพัฒนาคนนั้นสามารถทำได้หลายรูปแบบ แต่แนวทางที่สำคัญที่สุดก็คือการให้การศึกษา เพราะการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เมื่อคนมีคุณภาพแล้วประเทศก็จะพัฒนาจนเกิดคุณภาพ ตามไปด้วย ทำให้ประชาชนในประเทศนั้นมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีความเท่าเทียมและเสมอภาค ในสังคมทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ ดังนั้นการพัฒนาประเทศจึงต้องพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาคน โดยต้องคำนึงถึงการศึกษาเป็นสำคัญ

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ได้ระบุไว้ในหมวดที่ 4 ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษาของรัฐ กำหนดขอบข่ายการบริหารงานในสถานศึกษามาตรา 39 ได้กำหนดให้ กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงไว้ 4 ด้าน คือ 1) การบริหารงาน วิชาการ 2) การบริหารงานงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล และ 4) การบริหารงานทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน, 2550: 29)

การศึกษามีบทบาทและสำคัญอย่างยิ่งต่อวิถีชีวิตของคนและสังคมโดยเฉพาะการเตรียมคนเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นภารกิจหลักของการศึกษาโดยตรง ในขณะที่ความเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงของโลกทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องกลับมาทบทวนและออกแบบรูปแบบการศึกษาแบบใหม่ เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ จึงเป็นเรื่องที่มีสำคัญลำดับแรกๆของสถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพของตนเองโดยให้มีการบริหารงานวิชาการที่เน้นคุณภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาที่กำหนด การบริหารงานวิชาการเป็นงานหนึ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา หากผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการมาก ยิ่งจะขับเคลื่อนสถานศึกษาให้พัฒนาไปสู่เป้าหมายของการจัดการศึกษา นำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามภารกิจสถานศึกษา มีประสิทธิผลช่วยแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแสดงออกถึงพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการอย่างเต็มตามศักยภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของการปฏิรูปการศึกษาและนำพาคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนปฏิบัติงานเพื่อให้งานสำเร็จบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีคุณภาพและเกิด ประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนมากที่สุด

ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้มีส่วนรับผิดชอบ มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาโดยตรงทุกระดับ การที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ได้ดี มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีบทบาทสำคัญ ในฐานะหัวหน้าหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับครู และนักเรียนมากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษา นอกจากจะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ คุณธรรม จริยธรรมมีทักษะในการบริหารแล้วจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ 2553: 13) ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้แต่ละประเทศต้องมีการติดต่อสื่อสารกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แต่ขณะเดียวกันสังคมโลกยุคปัจจุบัน ก็เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสารที่ทำให้ต้องคิดวิเคราะห์ แยกแยะและ

ตัดสินใจเพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว สิ่งเหล่านี้ล้วนนำไปสู่การแข่งขันกันระหว่างประเทศ และเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้หลายๆประเทศต้องมีการปฏิรูปการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น เพราะคุณภาพการศึกษาจะเป็นตัวบ่งชี้สำคัญประการหนึ่ง สำหรับในศตวรรษที่ 21 การจัดการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาจะประสบความสำเร็จหรือไม่ตัวแปรที่สำคัญที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษานั้นเอง ซึ่งนักการศึกษาทั้งหลายต่างมีทัศนะตรงกันว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีทักษะภาวะผู้นำ เป็นผู้นำทีมแห่งการเรียนรู้ เป็นผู้นำทางวิชาการ มีความเป็นมืออาชีพสามารถบริหารงานให้เกิดประสิทธิผลทั้งองค์กร สร้างบรรยากาศที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมสามารถเชื่อมโยงสภาพปัจจุบัน และภาพอนาคต มุ่งพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ความสำคัญของผู้นำในสถานศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษานั้น มีความจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารมืออาชีพ จึงจะทำให้การบริหารการศึกษาประสบความสำเร็จและเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำทางวิชาการอย่างแท้จริงการศึกษาจึงจะเจริญก้าวหน้าโดยที่การจัดการศึกษาทุกประเภท

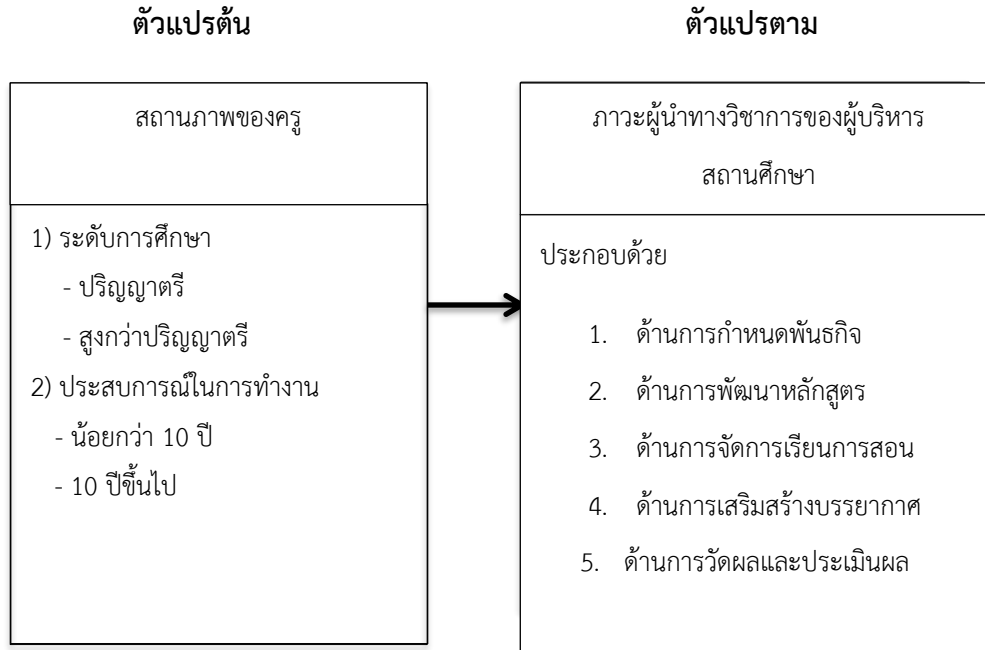
จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 เพื่อใช้เป็นแนวทางและเป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษา และยกระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ตามการประเมินของครูจำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 โดยกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1: กรอบความคิดในการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ตามการประเมินของครู จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 128 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 97 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 608) โดยทำการสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling

ตัวแปรการวิจัย

1. ตัวแปรต้น ได้มาจากการศึกษาบริบทของสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ซึ่งประกอบด้วย

1) ระดับการศึกษา ได้แก่

(1) ปริญญาตรี

(2) สูงกว่าปริญญาตรี

2) ประสบการณ์ในการทำงาน ได้แก่

(1) น้อยกว่า 10 ปี

(2) 10 ปีขึ้นไป

2. ตัวแปรตาม

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ตามแนวคิดของเศรษฐการ ไชยคำ (2557) ซึ่งมีภาวะผู้นำทางวิชาการ 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการกำหนดพันธกิจ

2. ด้านการพัฒนาหลักสูตร

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน

4. ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศ

5. ด้านการวัดผลและประเมินผล

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 สรุปผลได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวัดผลและประเมินผล

1.1 ภาวะผู้นำทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 ในด้านการกำหนดพันธกิจ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายข้อจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ข้อ 6 พันธกิจของโรงเรียนสามารถนำมาปฏิบัติได้จริง และเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ข้อ 7 ผู้บริหารมีการวัดผลและประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนให้สอดคล้องกับพันธกิจของโรงเรียนของโรงเรียน ข้อ 5 พันธกิจของโรงเรียนเป็นที่รับรู้และเข้าใจ เป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

1.2 ภาวะผู้นำทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ข้อ 6 ผู้บริหารมีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ข้อ 1 หลักสูตรมีความสอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ข้อ 2 โรงเรียนมีการกำหนดกระบวนการ และสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

1.3 ภาวะผู้นำทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ข้อ 2 ผู้บริหารมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมาย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ข้อ 1 ผู้บริหารมีการแต่งตั้งกรรมการคัดเลือกหนังสือและแบบเรียนเพื่อใช้ในโรงเรียน ข้อ 6 โรงเรียนมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงและนำผลมาพัฒนา การจัดการเรียนการสอน และข้อ 7 โรงเรียนมีการสรุปผล และรายงานผลการจัดการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการจัดการเรียนการสอน โดยการทำวิจัยในชั้นเรียน

1.4 ภาวะผู้นำทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศ ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดและมากที่สุดโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ข้อ 6 ผู้บริหารมีความเป็นกัลยาณมิตรร่วมกิจกรรมกับนักเรียนครู และชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ข้อ 7 ผู้บริหารมีการทำงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และแก้ปัญหาพร้อมกัน ข้อ 1 ผู้บริหารมีการมอบหมายงานตามความรู้ ความสามารถ และความถนัดของครู

1.5 ภาวะผู้นำทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการวัดผลและ

ประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากและมากที่สุดโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ข้อ 2 ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการวัดผล และประเมินผลงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง สุ่มข้อ 7 โรงเรียนมีการนำผลของการวัดผล และประเมินผลในการจัดการเรียนรู้ไปยังนักเรียน ข้อ 1 ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการวัดผลและประเมินผลงานวิชาการ มีการประเมินผลที่หลากหลายรูปแบบ

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า

2.1 ครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีกับครูที่จบการศึกษาระดับระดับสูงกว่าปริญญาตรีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ยกเว้นด้านการเสริมสร้างบรรยากาศ

2.2 ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 10 ปี กับครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ขึ้นไปต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่ม มณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 โดยรวมและรายด้าน

(n = 97)

ที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ	ระดับการประเมิน		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	ด้านการกำหนดพันธกิจ	4.47	0.43	มาก
2.	ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.58	0.36	มากที่สุด
3.	ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.59	0.35	มากที่สุด
4.	ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศ	4.53	0.40	มากที่สุด
5.	ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.56	0.41	มากที่สุด
	รวม	4.55	0.39	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ใน 5 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษาโดยรวมและรายด้าน

(n=97)

ที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ	ระดับการศึกษา				t-test	sig
		ปริญญาตรี (n=72)		สูงกว่าปริญญาตรี (n=25)			
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1.	ด้านการกำหนดพันธกิจ	4.41	0.42	4.65	0.42	-2.44*	0.02
2.	ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.53	0.34	4.71	0.37	-2.15*	0.03
3.	ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.55	0.35	4.71	0.33	-2.09*	0.04
ที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ	ระดับการศึกษา				t-test	sig
		ปริญญาตรี (n=72)		สูงกว่าปริญญาตรี (n=25)			
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
4.	ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศ	4.49	0.38	4.65	0.43	-1.72	0.09
5.	ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.51	0.39	4.70	0.44	-1.96	0.05
รวม		22.49	1.50	23.41	1.78	-2.51*	0.01

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการกำหนดพันธกิจ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านการเสริมสร้างบรรยากาศแตกต่าง ด้านการวัดผลและประเมินผลไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน

(n = 97)

ที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ	ประสบการณ์การทำงาน				t-test	sig
		น้อยกว่า 10 ปี (n=60)		10 ปีขึ้นไป (n=37)			
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1.	ด้านการกำหนดพันธกิจ	4.44	0.42	4.52	0.45	-0.95	0.35
2.	ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.54	0.33	4.63	0.40	-1.18	0.24
3.	ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.56	0.34	4.63	0.37	-0.94	0.35
4.	ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศ	4.52	0.34	4.54	0.48	-0.14	0.89
5.	ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.55	0.37	4.57	0.47	-0.18	0.85
	รวม	22.62	1.39	22.89	1.94	-0.74	0.46

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ผู้ศึกษาสามารถสรุปประเด็นที่สำคัญนำมาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าในระดับมากที่สุด และมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาถือว่างานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียน จะต้องมีการกำกับอย่างใกล้ชิด เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ สร้างขวัญกำลังใจให้กับครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริการต์ บริเอก (2564) ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1)ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2)การปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ

ครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง จังหวัดที่ตั้งสถานศึกษาประเภทการดำเนินงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน 4) การปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง จังหวัดที่ตั้งสถานศึกษาประเภทการดำเนินงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน 5) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับค่อนข้างสูง 6) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจพยากรณ์การปฏิบัติงานของครูผู้สอนคือภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีกับครูที่จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 แตกต่างกัน เนื่องจาก ครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีกับครูที่จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันในการกำหนดพันธกิจ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศ ด้านการวัดผลและประเมินผลซึ่งสอดคล้องกับ เกตุสุดา กังการจร (2560: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 สระบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี และ 2) เปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 สระบุรี จำแนกตามขนาดโรงเรียนผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 สระบุรี โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน และด้านการจัดให้มีส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด และ 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 สระบุรี จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนและด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน ที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 10 ปี กับครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไปต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก ครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีกับครูที่จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันในการกำหนดพันธกิจ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศ ด้านการวัดผลและประเมินผลซึ่งสอดคล้องกับฉัตรชัย จันทา (2563) ศึกษาวิจัย เรื่องการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของ

ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า 1)ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนครพนมตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโดยรวม อยู่ในระดับมาก 2)ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนครพนมตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจำแนกตามสถานภาพโดยรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3)ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจำแนกตามที่มีประสบการณ์ทำงานในการทำงานต่างกัน โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน จังหวัดนครพนม จำแนกตามที่ปฏิบัติงานอยู่ในขนาดของโรงเรียนต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 5)ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนครพนมจำแนกตามลักษณะโรงเรียนที่เปิดสอนต่างกัน โดยรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 6)ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนครพนมจำแนกตามโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนครพนมโดยรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 7)ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ควรได้รับการพัฒนาจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยให้ผู้บริหารสร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญของหลักสูตร ปรับวิธีคิดใหม่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน โดยให้ผู้บริหารนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการ จัดการเรียนรู้ของครูอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ด้านการพัฒนาคุณภาพครู โดยให้ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการอบรมสัมมนาและศึกษาต่อพัฒนาตนเองตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

- 1.1 ผู้บริหารมีการสำรวจสภาพบริบทของโรงเรียน ท้องถิ่น เพื่อนำมาวิเคราะห์และกำหนดพันธกิจของโรงเรียน
- 1.2 โรงเรียนมีการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกรกำหนดหลักสูตรท้องถิ่น
- 1.3 ผู้บริหารมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการจัดการเรียนรู้แก่ครูผู้สอนและให้ครูเข้ารับการอบรมตามความเหมาะสม
- 1.4 ผู้บริหารมีการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน
- 1.5 ผู้บริหารมีการจัดหาเครื่องมือ และอุปกรณ์มาสนับสนุนการดำเนินงานการวัดผลและประเมินผล

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐมเขต 2

2.2 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2

2.3 ควรศึกษาสภาพปัญหาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2

2.4 ควรศึกษาเชิงลึกถึงความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ (2560). **นโยบายและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ.**

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. (2562, 1 พฤษภาคม). **ราชกิจจานุเบกษา.**

เล่มที่ 136 ตอนที่ 57 ก, หน้า 49-53.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2553),**แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา:เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก.** (พิมพ์ครั้งที่ 3), กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

สุธิกานต์ บริเอก. (2564).**ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน**

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. วิทยานิพนธ์ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.